

Geacht College,

De Raad van Zwolle wil u het volgende voorleggen.

In maart hebben ouders van hoogbegaafde kinderen in een inspraakreactie hun zorg geuit over het onderwijs in Zwolle. Hun kinderen kunnen in Zwolle niet het onderwijs volgen dat past bij de leerstrategie van deze kinderen.

De inspraakreactie heeft geleid tot gesprekken met de meeste fracties. Daardoor ontstond de behoefte om als woordvoerders onderwijs meer inzicht te krijgen in de spanning die geconstateerd werd tussen vraag en aanbod.

In een ronde tafel gesprek op 21 april 2009 is de materie besproken.

Gesprekspartners waren ouders van hoogbegaafde kinderen, vertegenwoordigers van de PLUS groep, van de IJsselgroep, een orthopedagoog, de initiatiefnemer van Leonardo onderwijs en het Openbaar onderwijs Zwolle. Het bijzonder onderwijs was ook uitgenodigd, maar heeft daarvan geen gebruik gemaakt.

Het gesprek maakte duidelijk dat er een groep hoogbegaafde leerlingen niet genoeg heeft aan de lessen van de PLUSgroep dan wel aan de Columbuslessen (openbaar onderwijs). Deze leerlingen redden het niet en komen thuis te zitten met allerlei klachten. Dat brengt een aantal ouders er toe hun kinderen onderwijs te laten volgen in bijvoorbeeld Hengelo of Dronten. Zij getroosten zich de moeite (tijd en kosten) hun kinderen Leonardo onderwijs te laten volgen omdat blijkt dat deze kinderen daar op hun plaats zijn omdat er onderwijs gegeven wordt dat past bij hun manier van leren.

Het Openbaar onderwijs heeft eigen beleid ontwikkeld, neergelegd in hun beleidsplan. Dat komt vooral neer op aanvullende lessen (Columbuslessen bijvoorbeeld). Kinderen, die dit onderwijs volgen, hebben er baat bij. Het OoZ geeft aan dat er nog een doorontwikkeling nodig is. Duidelijk is gesteld dat het niet hun voornemen is om Leonardo onderwijs aan te bieden.

In het gesprek werd ook nadrukkelijk aangegeven, dat de aanvullende lessen vooral bedoeld zijn voor die leerlingen, die als hoogbegaafd gediagnosticeerd zijn.

De onderpresteerders, de leerlingen met een gedragsetiket blijven onopgemerkt omdat docenten (nog) niet zijn toegerust om de kenmerken van hoogbegaafdheid te onderkennen.

Als er in Zwolle niet een vorm van onderwijs wordt geboden die aansluit bij de leerstrategie van hoogbegaafde kinderen, zijn ouders aangewezen op onderwijs buiten Zwolle. Los van het feit dat deze gang van zaken niet past in een stad die zich graag profileert als onderwijsstad, brengt dit ook kosten met zich. De vigerende verordening staat niet toe dat ouders aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming voor het leerlingenvervoer. Deze vorm van onderwijs heeft niet het predicaat van speciaal onderwijs.

In het gesprek is duidelijk gemaakt dat vergelijkbaar met aangepast onderwijs voor kinderen met leerproblemen en achterstanden, deze leerlingen ook een eigen vorm van onderwijs nodig hebben. Speciaal onderwijs dus.

Wij zijn van mening, dat door professionals gediagnosticeerde hoogbegaafde leerlingen, die aangewezen zijn op dit aangepaste onderwijs, in aanmerking moeten komen voor een tegemoetkoming in de vervoerskosten wanneer in Zwolle deze gevraagde vorm van onderwijs niet beschikbaar is.

Het is merkwaardig dat in een grote stad als Zwolle, die gaat voor kwalitatief hoogstaand onderwijs, deze vorm van onderwijs niet beschikbaar is. Zeker als we bedenken dat het om een substantieel aantal leerlingen gaat.

Wij beseffen, dat een gemeenteraad niet het onderwijsbeleid vaststelt.

Tegelijkertijd weten we ook dat een gemeenteraad wel een verantwoordelijkheid heeft als het gaat om een onderwijsaanbod dat tegemoet komt aan de behoefte van alle Zwolse leerlingen.

Deskundigen stellen (zie bijlage) dat het in Zwolle met 60 tot 150 leerlingen niet goed gaat omdat er geen passend onderwijs voor hen is.

Ook deze leerlingen hebben recht op onze zorg.

College, wij willen u het volgende vragen:

1. Bevorder bij het BLOZ, dat het onderwijs in Zwolle tegemoet komt aan alle Zwolse basisschool leerlingen. Concreet houdt dit in dat de schoolbesturen zich sterk moeten maken voor gepast onderwijs voor hoogbegaafden met een eigen leerstrategie. En dat de schoolbesturen onderzoek doen naar mogelijkheden binnen het voortgezet onderwijs.
2. Pas de verordening leerlingenvervoer zodanig aan dat leerlingen die, gediagnosticeerd door deskundigen, aangewezen zijn op onderwijs buiten Zwolle in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de kosten. Dit kan o.i. door deze vorm van onderwijs te beschouwen als speciaal onderwijs.

Wij stellen het op hoge prijs - gelet op de ernst van de situatie - wanneer u op korte termijn wilt reageren op onze vragen. We vragen u te reageren voor eind mei 2009.

De Zwolse raadsfracties,
Namens deze,
John van Boven, ChristenUnie
Inge Meijer, PvdA
Rana Berends, GroenLinks De Groenen
Jan Korteweg, CDA
Aly van der Vegte, VVD
Gert van Maurik, SP
William Dogger, Swollwacht
Jan Zelle, D66
Albert de Boer, PBZ

Bijlage

Informatie van deskundigen

Wij zijn Rineke Derksen en Sonja Hoving. Wij zijn specialist hoogbegaafdheid en begeleiden hoogbegaafde kinderen en hun omgeving. We komen regelmatig op Zwolse basisscholen om leerkrachten te begeleiden. Samen hebben wij Plusgroep Zwolle opgestart, een plusgroep die nu bijna 2 jaar succesvol draait.

Allereerst willen we benadrukken dat we blij zijn met elke vorm van hulp die geboden wordt aan hoogbegaafde kinderen in Zwolle. Hulp in de vorm van het plusproject van de IJsselgroep, Plusgroep Zwolle, Columbuslessen, het meneer Pen project, etc. Gelijktijdig willen we iedereen erop wijzen dat dit projecten zijn waar kinderen slechts een paar uur per week naar toe kunnen gaan. De rest van de week zitten deze kinderen in de reguliere klas, met de reguliere stof. Goed beschouwd vindt iedereen in het onderwijs het enorm belangrijk dat hoogbegaafde kinderen aanbod op maat krijgen en daarnaast geeft het onderwijs massaal aan dat dit voor niet meer dan een paar uur per week mogelijk is.

Van de totale Nederlandse schoolbevolking zijn \pm 28.000 kinderen hoogbegaafd. Op twaalfjarige leeftijd is slechts 55% herkend, waarvan twee maal zo veel jongens als meisjes. Met 20-50% van de hoogbegaafden gaat het niet goed.

In Zwolle zijn ongeveer 300 hoogbegaafde kinderen. Dat betekent volgens de statistieken dat het met 60 tot 150 kinderen niet goed gaat.

Sommige van die kinderen zijn op zeer jonge leeftijd al overspannen of depressief. Sommige van die kinderen hebben allerlei etiketjes: ADHD, PDD-NOS, Asperger, ODD en noem maar op.

Het is opvallend dat een aantal van deze kinderen bij ons in Plusgroep Zwolle terecht komen en de etiketjes plotseling totaal niet meer op hun plaats zijn. Deze kinderen laten de symptomen niet meer zien in de plusgroep. Bij hen zou passend onderwijs de juiste oplossing kunnen zijn.

Hoogbegaafde kinderen hebben een eigen manier van leren. Het reguliere onderwijs is daar niet op berekend. Er zijn allerlei manieren bedacht om het onderwijs aan te passen, zodat ook hoogbegaafde kinderen op de reguliere basisschool uit de verf kunnen komen.

Je hebt het dan over compacten, verrijken en het aanbieden van plusklassen eventueel in combinatie met versnellen. Compacten en verrijken zijn noodzakelijk en vinden het liefst plaats in het klaslokaal. Dat vergt kennis, inzicht en tijd van docenten, want ook hoogbegaafde kinderen hebben begeleiding nodig. Bovendien moet hun werk ook nagekeken en beoordeeld worden door de docent.

Een breed onderzoek (1), in 2008 uitgevoerd door de Algemene Onderwijs Bond onder 2600 leerkrachten in het basisonderwijs, heeft uitgewezen dat vijf op de zes leerkrachten zich niet in staat achten hoogbegaafdheid te herkennen en eenzelfde aantal ook aangeeft hoogbegaafde kinderen niet goed te kunnen begeleiden.

Dit leidt ertoe, dat veel hoogbegaafde kinderen zich niet goed ontwikkelen.

Ze gaan zich aanpassen aan het niveau en de manier van leren van hun groep (onderpresteren), vinden leren en school niet meer leuk, verliezen hun natuurlijke nieuwsgierigheid, gaan afwijkend gedrag vertonen en komen in een sociaal isolement. Een flink aantal krijgt psychosomatische klachten en sommigen komen zelfs tot suïcidaal gedrag.

Plusklassen en plusgroepen zijn belangrijk om kinderen met ontwikkelingsgelijken in contact te brengen, zodat ze zich op sociaal en emotioneel vlak ook op eigen niveau kunnen ontwikkelen.

Wij krijgen van ouders vaak te horen dat de kinderen van plusgroep bijeenkomst naar plusgroep bijeenkomst leven, om zo hun tijd op school te kunnen volhouden. Kinderen zijn boos als ze ziek zijn of een keertje niet kunnen komen, omdat het voor hen zo belangrijk is om op hun eigen niveau te kunnen functioneren.

Soms vinden plusklassen/groepen plaats in de school onder schooltijd, soms particulier na schooltijd. Op deze manier kan er bij benadering iets worden bereikt binnen het reguliere onderwijs.

Toch is dit vaak niet voldoende omdat er nog steeds niet tegemoet wordt gekomen aan de specifieke manier van leren van hoogbegaafde kinderen, namelijk 'top down' leren. Dat is leren vanuit het grote geheel, waarbij de ontbrekende delen later worden ingevuld. Wil je als school het kind optimaal begeleiden dan is het belangrijk om het volledige onderwijs aan te passen. Er zijn voor deze optimale begeleiding leerkrachten nodig die zijn opgeleid om les te geven aan hoogbegaafde kinderen en die daarop worden gecoacht. Daarbij moet het lesmateriaal zijn aangepast aan het 'top down' leren. Een goed voorbeeld daarvan is het Leonardo onderwijs dat kan plaats vinden **binnen** de reguliere school.

Er zijn hoogbegaafde kinderen die in het reguliere onderwijs prima aan hun trekken komen met compacten, verrijken en plusklassen. Maar er zijn ook een aantal hoogbegaafde kinderen die daar niet voldoende aan hebben.

Wij zijn als specialist hoogbegaafdheid een enorm voorstander van het Leonardo onderwijs voor deze laatste groep hoogbegaafde kinderen. Het ontlast leerkrachten van een vaak te zware taak, het ontlast ouders van alle extra hulp die hun kinderen binnen het reguliere onderwijs nodig hebben. Het ontlast bovenal de kinderen die nu continu op een plek moeten zijn waar ze hun capaciteiten niet voldoende tot uiting kunnen laten komen. Ze hoeven niet meer de klas uit, of soms zelfs de school, voor een beetje extra lesstof.

Door het Leonardo onderwijs zijn ze niet steeds opnieuw de uitzondering in de klas. Ze hoeven zich niet steeds aan te passen, wat in het reguliere onderwijs wel het geval is. Deze situatie levert hen teveel stress op. We willen toch allemaal een vrolijk en gezond kind, laten we dan keuzes maken!

Rineke Derksen
Sonja Hoving